

О.І. Терещенко

ORCID id 0000-0003-1061-9950

ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НАВИЧКИ СВІДОМОГО ЧИТАННЯ У ПРОЦЕСІ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті автор наголошує на пріоритетних завданнях сучасної освіти: розвитку дитини як неповторної особистості, реалізації творчого потенціалу, формуванні критичного мислення та прагнення до самостійної пізнавальної діяльності. Обґрунтовує значущість застосування в освітньому процесі початкової школи інтерактивних технологій навчання, узагальнює думки дослідників дидактики про те, що дидактичні ігри є ефективним засобом пробудження живого інтересу до літературного читання, формування в учнів навички свідомого читання поряд з іншими інноваційними методами.

Ключові слова: дидактична гра, інтерактивні технології, мотивація, навичка свідомого читання, особистість, рефлексія, свідомість.

© Терещенко О.І., 2018

Навчїть у початкових класах всїх дїтей читати так, щоб вони вмїли, читаючи, думати й, думаючи, читати.

В. Сухомлинський

Вступ. Сучасна початкова школа по-кликана забезпечити становлення особистості молодшого школяра шляхом виявлення і цілісного розвитку здібностей, формування умінь і бажання вчитися. Пріоритетним завданням сучасної школи є розвиток дитини як неповторної особистості, реалізація її творчого потенціалу, формування критичного мислення, прагнення до самостійної пізнавальної діяльності.

Одним з найважливіших умінь дитини є вміння читати. Обсяг інформації постійно зростає, а щоб отримати її з книг, преси, Інтернету, потрібно вмїти читати. Сьогодні як ніколи актуальні слова Василя Сухомлинського: «*Без високої культури читання немає ні школи, ні справжньої розумової праці. Читання — це найважливіший інструмент навчання та джерело багатого духовного життя*». В умовах особистісно зорієнтованого навчання потрібна така система читання, яка забезпечить розвиток дитини, збагатить її емоційно (художній досвід) та інформаційно (естетична база), що сприятиме становленню духовного розвитку, розвиватиме відчуття прекрасного.

Аналіз сучасних досліджень. Численні дослідження вчених доводять, що читання — важливий компонент всебічного розвитку зростаючої особистості. Навичка читання об'єднує дві групи умінь: ті, що пов'язані з відтворенням звукової форми слова, та ті, що ґрунтуються на виявленні та усвідомленні смислової інформації (розуміння, виразність читання).

Питаннями розвитку навички свідомого читання опікувалися такі дослідники: В. Сухомлинський, О. Сухомлинська, О. Савченко, Н. Скрипченко, В. Едігей, В. Зайцев, І. Пальченко, І. Федоренко.

Свого часу Василь Олександрович Сухомлинський, говорячи власне про роль книги у житті дитини, зауважував: «Захоплення книжкою в поєднанні всього буття дитини має стояти на першому місці. Однією з істин моєї педагогічної віри є безмежна віра в виховну силу книжки» (Сухомлинський В., 1977, с. 141).

Поділяємо підхід О. Савченко, яка акцентує увагу педагогів на тому, що «усвідомленість залежить від правильності і виразності читання, правильність від темпу, рівня усвідомленості, а виразність відображає всі якості навички читання» (Савченко О., 2013).

Погоджуємося з висновком І. Пальченка про те, що формуванню навички читання передуює процес розвитку в дитини здібності до цієї навички (Пальченко І., 2018).

На думку І. Федоренко, якість запам'ятовування прочитаного матеріалу залежить від рівня розвитку швидкості читання, коли увага учнів сконцентрована не на власне процесі читання, а на сприйнятті (Федоренко І., 2018).

Не викликає сумніву бачення Валерія Едігея щодо розподїлу процесу читання на прочитування та усвідомлення прочитаного. Адже саме в цьому віці «закладаються ті здібності, які дозволяють не лише прочитати, а й запам'ятати прочи-

тане, аналізувати. Проблема в тому, щоб зробити прочитане цікавим, привабливим, ненабридли-вим і полюбити магію перетворення суми символів в образ» (Едігей В., 1993, с. 25).

Таким чином, читання є процесом, який базується на використанні розумової діяльності, певних способах кодування інформації, яка надходить під час її обробки у мозок. Читання дитини — процес сприймання, розуміння та відтворення в усній або графічній формі змісту прочитаного. Серед усіх загальнонавчальних умінь та навичок для подальшого навчання в основній школі важливим є вміння свідомого, виразного читання, яке формується у початковій школі.

Оволодіння навичками свідомого читання вимагає від молодшого школяра досить високого рівня розвитку розумових операцій аналізу і синтезу. Усвідомлення тексту потребує складної розумової діяльності, у результаті якої визначається головна думка тексту. Цей процес спочатку непростий для дитини, бо у кожному тексті відображення дійсності опосередковане авторським розумінням. Потрібно навчити її розуміти кожну думку, яка міститься у тексті, виокремлювати з тексту той зміст, що вклав у нього автор при написанні, відчувати те, що відчувала інша людина.

На нашу думку, читання — це головне вміння людини в житті, без якого вона не може повноцінно пізнавати навколишній світ. І цьому настільки необхідному умінню учить вчитель початкової школи. Як зробити, щоб це вчення не перетворилося на гіркі тортури? Що придумати, щоб урок читання став найулюбленішим? Як учити читанню, щоб діти полюбили книгу, адже книга, прочитана в дитинстві, залишається в пам'яті на все життя і впливає на подальший розвиток?

Робота вчителя в будь-якому напрямі повинна бути систематичною і регулярною, тільки тоді вона може дати якийсь результат. У своїй роботі я постійно прагну прищепити вихованцям інтерес до читання, всіма силами намагаюся їм довести, що знання одержують з книг, привчаю дітей користуватися довідковою літературою.

Психологи стверджують, що на успішність учня впливає понад 200 чинників. Причому виявляється, що одним із головних факторів, які впливають на процес навчання учнів, є вміння швидко, правильно і вдумливо читати.

Отже, читання повинно стати стежкою, яка веде до вершин розумового, морального й естетичного виховання. Тому інтерес до нього я виховую не тільки для того, щоб діти стали грамотними людьми, а головним чином для того, щоб вони росли добрими, відкритими, уміли розуміти інших людей, співчувати їм, допомагати.

Інтерактивні технології навчання.
Інтерактивні технології як технології взаємо-

навчання варто використовувати обережно, щоб не перетворити їх застосування на самоціль. Відомо, що інтерактивний урок складається з п'яти етапів:

- 1) мотивація;
- 2) оголошення, представлення теми та очікуваних навчальних результатів;
- 3) надання необхідної інформації;
- 4) інтерактивна вправа;
- 5) рефлексія (підбиття підсумків), оцінювання результатів уроку.

Мета етапу мотивації — сфокусувати увагу учнів на проблемі й викликати інтерес до обговорювання. На цьому етапі використовуються прийоми, що створюють проблемні ситуації, викликають у дітей здивування, зацікавленість до знань та процесу їх сприймання. Проводяться вправи «Роз'єднай слова», «Мікрофон».

На етапі оголошення теми та очікуваних навчальних результатів потрібно забезпечити розуміння учнями змісту їхньої діяльності, тобто того, чого вони повинні досягти і чого від них чекає учитель. На цьому етапі уроку я зазвичай проводжу вправу «Вилучи зайве»: добираю гасло уроку, вставляю в текст гасла окремі слова (назви цифр, тварин, рослин тощо) та записую зашифроване гасло на дошці, пропоную учням вилучити зайві слова і прочитати девіз уроку.

На третьому етапі потрібно дати учням достатньо інформації, щоб потім на її основі виконувати практичні завдання. Тут я використовую метод «Два — чотири — всі разом», який передбачає розвиток у молодших школярів навичок спілкування в групах, а також «Акваріум», який варто застосовувати при знайомстві школярів з новими художніми текстами, обговоренні подій того чи іншого художнього твору, вчинків героїв оповідань чи казок.

Готуючись провести з учнями інтерактивну вправу, пропоную їм спочатку виконати підготовчі завдання: прочитати, подумати, відповісти на запитання.

Рефлексія — дуже важливий етап інтерактивного уроку. Мета рефлексії — згадати, виявити, усвідомити та перевірити, чи досягнуті очікувані результати навчання. У процесі підбиття підсумків використовую відкриті запитання: як? чому? що? Прошу висловити власну думку, наполягаю на описовому, а не оціночному характері коментарів, прошу говорити про реально зроблене. Разом з учнями розбираємося з причинами: чому? як? хто?

Наприкінці інтерактивного уроку проводимо спокійне глибоке обговорення за підсумками інтерактивної вправи.

Підготовка до інтерактивного уроку передбачає глибоке вивчення і продумування матеріалу, у тому числі додаткового, наприклад: текстів, ситуацій, завдань для груп тощо. Також потрібно

спланувати і розробити заняття, визначити ролі учасників, підготувати запитання та можливі відповіді, добрати найцікавіші для учнів методи, проблеми, щоб мотивувати їх до навчання та налаштувати на роботу, а також для підтримання дисципліни, необхідної для нормальної роботи класу.

Організуючи з учнями роботу за принципом інтерактивного навчання, варто пам'ятати, що будь-яка вправа або завдання з інтерактивними технологіями складається з трьох елементів: ознайомлення з інструкцією, виконання вправи або навчального завдання, підбиття підсумків та проведення рефлексії.

Застосування інтерактивного навчання здійснюється шляхом використання фронтальних та кооперативних форм організації навчальної діяльності учнів, інтерактивних ігор та методів. Так, при фронтальній роботі з учнями раджу використовувати такі методи, як: «Уявний мікрофон», «Мозковий штурм», «Незакінчене речення»; при кооперативній формі доречно організувати роботу учнів в парах («Обличчя до обличчя», «Один — удвох — усі разом»), в малих групах («Акваріум», «Ротаційні трійки»). Доцільно використовувати в роботі такі інтерактивні ігри: «Рольова гра», «Драматизація», а також методи навчання у дискусії: «ПРЕС», «Займи свою позицію».

Ефективним засобом пробудження живого інтересу до літературного читання, формування в учнів навички свідомого читання поряд з іншими інноваційними методами є дидактичні ігри. Як відомо, гра переключає довільну увагу дітей на навчальний процес, розв'язання навчального завдання. Вона спонукає учнів до виконання більшої кількості різних завдань, сприяє більш свідомому, ґрунтовному засвоєнню знань, умінь і навичок. Застосування ігор на уроці літературного читання допомагає урізноманітнити роботу учнів, зняти напруження від звичайної навчальної діяльності, переключити увагу школярів. Використовуючи ігровий метод навчання, варто стежити за тим, щоб ігрове завдання збігалось з навчальним, зміст був посильним для кожної дитини, а підсумок гри чітким і справедливим. У ситуації дидактичної гри дитина засвоює програмний матеріал успішніше і без особливого напруження, ніби само собою.

ІГРИ ТА ВПРАВИ ДЛЯ РОЗВИТКУ НАВИЧОК ЧИТАННЯ

Гра «Дощик»

Перед грою доцільно провести коротку бесіду.
Учитель:

— Діти, відгадайте таку загадку: «Коли мене — чекають, коли йду — всі утікають». (Можна дібрати й іншу загадку про дощ).

— Дощ.

Учитель:

— Так, всі ви бачили дощ. А який він буває?

Діти:

— Дрібний, малий, великий, сильний (його ще називають зливою), слабкий.

Учитель:

— Так. Ось і зараз ми пограємо в «Дощик». Я промовлятиму речення, а ви читатимете їх відповідним голосом.

Учитель

Дощик крапає

Дощик сильний

Злива

Дощик слабший

Дощик крапає

Дощик перестав

Учні

Читають тихо

Читають голосніше

Читають голосно

Читають тихіше

Читають зовсім тихо

Припиняють читання

Гра «Читання Незнайком»

Учитель читає текст, навмисне змінюючи деякі слова. Учні повинні виправляти помилки. Для прикладу візьмемо текст «Пасіка».

Ця гра сприяє розвитку уваги.

— Незнайко читатиме вам оповідання «Пасіка». Будьте уважні, допомагайте йому.

Дідусь Остап вивіз вулики у липовий гай...

Діти:

— Ні, Матвій.

Учитель:

— А поруч — пшеничний лан.

Діти:

— Ні, гречаний.

Учитель:

— З дідом і малий Іванко.

Діти:

— Ні, Андрійко...

Гра «Буксир»

Читають попарно за партою учні напівголосно (слабший — сильніший). Слабший намагається догнати сильнішого, а сильніший тягне «на буксирі» слабшого. За командою «стоп» зупиняються, відмічають зупинку, визначають переможця.

ІНТЕРАКТИВНИЙ УРОК ЗА МАТЕРІАЛАМИ ЛІТЕРАТУРНОЇ СПАДЩИНИ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Велике значення у формуванні в учнів навички свідомого читання відіграють оповідання та казки видатного педагога Василя Олександровича Сухомлинського, які вчать доброти, людяності, чуйності. Вихованці визначають тему, мету, аналізують, роблять висновки з прочитаних оповідань, казок.

Людина народжується на світ не для того,
щоб зникнути безвісною пилинкою.
Людина народжується,
щоб лишити по собі слід вічний.
Василь Сухомлинський

Подорож до читацької скарбнички В.О. Сухомлинського

Автори-розробники уроку:

Терещенко Олена Іванівна — вчитель
початкових класів школи I–III ступе-
нів № 231 м. Києва, студенти-філологи
Київського університету імені Бориса
Грінченка — Ярова Ілона, Сусідко
Тетяна, Костик Аліна.

Мета уроку: актуалізувати і розширити знання про життя і творчість видатного українського педагога і письменника В.О. Сухомлинського; формувати комунікативну, інформаційну компетентність; виховувати взаємоповагу, доброзичливе ставлення до оточуючих, вчити працювати в групах.

Обладнання: предметні малюнки, презентація, картки, виставка дитячих малюнків.

Хід уроку

I. Організаційний момент. Оголошення теми і мети уроку.

— Доброго дня, діти. Куди це ми потрапили? Яка дивна місцина, дерева, квіти? Та це ж галявина. А хто пам'ятає, що за уроки проходили під цим дубом? Подивіться, на дошці якісь цікаві завдання. Ви вже, звичайно, зрозуміли, що ми познайомимось зі світом казок Василя Сухомлинського та визначимо їх мораль. Давайте спочатку пригадаємо, хто такий Василь Сухомлинський?

— Письменник, автор оповідань, вчитель.

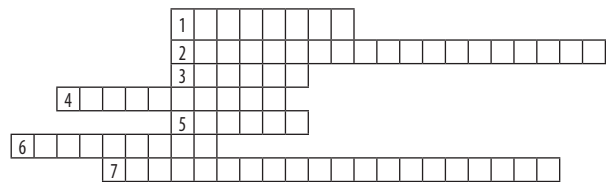
— Гарзд, ви молодці! Подивіться уважно на дошку, тут у нас знаходиться кросворд. Давайте ж його розгадаємо і дізнаємось наступне завдання нашого уроку.

II. Опрацювання теми уроку.

1. Розгадування кросворда.

Питання до кросворда:

1. Ким працював Сухомлинський?
2. Яку назву має його найвідоміша книга?
3. На кого спочатку вчився письменник?
4. Де народився?
5. Де пропрацював більшу частину свого життя?
6. Яке військове звання мав?
7. Які предмети викладав?

— Діти, а що ж це за слово вийшло у нас головним в кросворді? (Усмішка). А чи всі ви вмієте посміхатись? А чи всі любите це робити? Давайте посміхнемось одне одному. З нашими усмішками в класі стало ніби світліше. Скажіть, а що може викликати у нас усмішку? (Жарти, розмова, добре слово). Добре слово, молодці. А у Василя Олександровича є оповідання саме про добре слово, і про образливе слово, і про красиві слова. Є й ще кілька оповідань, впевнена, що ви багато їх знаєте. Ану ж назвіть, хто які оповідання знає. (Діти називають оповідання). А зараз перевіримо, чи добре ви їх знаєте. Та спочатку перенесемось на ту саму галявину до розлогого дуба.

Фізкультхвилинка

Вправа для очей під музику.

— Закрийте очі, уявіть легкий шелест листочків, спів птахів. Уявіть, що ми з вами на уроці в школі під блакитним небом... Молодці, тепер до роботи! Посміхніться, подаруйте одне одному усмішку!

2. Вікторина.

Учитель демонструє ілюстрації.

— Пропоную вам вгадати, які оповідання заховані в цих малюнках, та відповісти на запитання, що стосуються сюжету.

Малюнок «Сунці для Наталі»

1. Кому з дівчаток Андрійко поніс сунічки?

- а) Ніні;
- б) Тамарі;
- в) Наталці.

Малюнок «Найгарніша мама»

2. Який саме птах випав з гнізда?

- а) Голуб;
- б) дятел;
- в) синичка;
- г) совеня.

Малюнок «Пелюстка і квітка»

3. Без чого не може пелюстка?

- а) Без квітки;
- б) без сонця;
- в) без Муравлика.

Малюнок «Гвинтик»

4. Чому Юрко не закінчив робити домашнє завдання?

- а) Бо він загубив гвинтик;
- б) бо розбився літак;
- в) бо побіг гуляти з хлопцями.

Малюнок «Добре слово»

5. Що допомогло вилікуватись Олі?

- а) Мед;
- б) бульйон;
- в) добре слово прабабусі.

Малюнок «Кінь утік»

6. Чому намальований кінь Петрика втік?

- а) Бо йому набридло пастися;
- б) бо Петрик образився на Віталика;
- в) бо Петрик не малював коня, а обманув

Віталика.

Малюнок «Образливе слово»

7. Яка рана була у матері?

- а) Від колючки;
- б) від вогню;
- в) від образливого слова.

Малюнок «Склянка води»

8. Чого навчав Юрко свого сина?

- а) Роби, як люди кажуть;
- б) роби, як серцем відчуваєш;
- в) роби не те, що хочеться, а те, що треба.

Малюнок «Співуча пір'їнка»

9. Кому належала співуча пір'їнка?

- а) Стрепетові;
- б) солов'ю;
- в) зозулі.

Малюнок «Камінь»

10. Хто був винен в тому, що красива галявина перетворилась на забруднену?

- а) Сам дідусь;
- б) Петрик;
- в) Ніна.

— Молодці! Час перепочити.

Фізкультхвилинка

У садку зеленому
Яблук нарвемо.
В кошки великі
Ми їх складемо.
Ручки хай потрудяться —
Буде нелегко.
Вправними, бадьорими,
Дружними ростемо.

III. Робота над казками.

1. Робота у групах

Учитель розподіляє дітей на декілька груп.

— Діти, зараз ви будете працювати в групах. У нас є два чарівні мішечки: в одному — казка В.О. Сухомлинського, а в іншому — цікаве завдання, яке допоможе вам її опрацювати.

Кожна команда тягне по одному предмету з кожного мішечка. Сценка, діафільм (коробка для перегляду є в наявності) та комікс. Кожна команда опрацьовує казку, презентує. Інші команди визначають засади цієї казки.

2. Індивідуальна робота.

Учитель звертається до учнів:

— А тепер час попрацювати індивідуально. Поки ви слухаєте завдання, вам роздадуть картки

з казками. Ви маєте уважно прочитати казку. Потім на звороті ви знайдете питання до цієї казки, на які вам потрібно дати відповідь в усній формі. Хто буде готовий відповідати — піднімайте руку.

(Учні визначають тему, мету, що сподобалося найбільше, чому вчить ця казка, малюнок).

— Чудово! Тепер можемо трошки перепочити.

Фізкультхвилинка

Працювати перестали
І тепер всі дружно встали.
Будемо відпочивати,
Нумо, вправу починати!
Руки вгору, руки вниз
І легесенько пригнись.
Покрутились, повертілись,
На хвилинку зупинились.
Пострибали, пострибали,
Раз — присіли, другий — встали.
Всі за парти посідали.

IV. Застосування знань на практиці.

— Зараз ми з вами станемо справжніми письменниками, давайте напишемо свою власну казку. Отже...

1. Де будуть відбуватися події: в місті, лісі, полі, квартирі, школі? (Обираємо разом).

2. Хто буде головним героєм: мишка, ведмедик, дівчинка, хлопчик, синичка? (Обираємо разом).

3. Чим займається цей персонаж: навчається, малює, читає, допомагає комусь, літає, бігає? (Обираємо разом).

Отже, жив собі у ... (місце) ... (герой). І дуже любляв він ... (заняття). Одного разу зустрів він ... (герой 2). І трапилася з ними така дивна пригода ...

— Тепер кожна з груп має придумати свою пригороду ... (герой) та ... (герой 2) і розказати нам. Хто буде готовий, нехай підіймає руку.

Кожна група додумує кінцівку самостійно і презентує її.

V. Підбиття підсумків.

Тепер зробимо висновки. Учитель вішає на дошці роздрукований текст «Сьогодні ми навчилися...» і, вказуючи на дитячі малюнки, називає:

— Бути добрими, чемними, вихованими, чесними. Дякую за співпрацю, мені було дуже приємно з вами поспілкуватися, сподіваюсь, ви назажди запам'ятаєте ці моральні засади і ніколи не переставатимете посміхатися. А за активну працю нагороджую вас солодкими призами.

ДЖЕРЕЛА

1. *Едігей В.* Вчись читати, малюк / В. Едігей. — К. : Гранд, 1993.
2. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід : метод. посіб. / авт.-уклад.: О. Пометун, Л. Пироженко. — К. : А.П.Н., 2002. — 136 с.
3. Інтерактивні технології навчання у початкових класах / авт.-упоряд. І.І. Дівакова. — Тернопіль : Мандрівець, 2009. — 180 с.
4. *Ковальчук Н.О.* Усі уроки літературного читання. 3 клас / Н.О. Ковальчук, А.І. Настенко, А.О. Рудакова. — Х. : Вид. група «Основа», 2013. — 367 с.
5. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1–4 класи. — К. : Вид. дім «Освіта», 2013. — 392 с.
6. *Підласий І.П.* Продуктивний педагог. Настільна книга вчителя / І.П. Підласий. — Х. : Вид. група «Основа», 2009. — 360 с.
7. *Савченко О.Я.* Літературне читання. 3 клас : підруч. / О.Я. Савченко. — К. : Вид. дім «Освіта», 2013.
8. Сайт МОН України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://mon.gov.ua>
9. Творчі вправи як засоби вдосконалення якостей читання на уроках літературного читання в початковій школі [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://bukvar.su/pedagogika/page,10,100398-Tvorcheskie-uprazhneniya-kak-sredstva-sovershenstvovaniya-kachestv-chteniya-na-urokah-literaturnogo-chteniya-v-nachal-noiy-shkole.html>
10. *Шарко В.Д.* Сучасний урок: технологічний аспект : посіб. для вчит. і студ. / В.Д. Шарко. — К. : СПД Богданова А.М., 2007. — 220 с.
11. *Шейко Г.К.* Інноваційні методи роботи в початковій школі / Г.К. Шейко. — Х. : Ранок, 2008. — 208 с.

REFERENCES

1. *Edihej V.* Vchys chytaty, maliuk [Learn to Read, Baby]. — K. : «Hrand», 1993 (in Ukrainian).
2. Interaktyvni tekhnolohii navchannia: teoriia, praktyka, dosvid [Interactive Learning Technologies: Theory, Practice, Experience]. / metod. posib. avt.-uklad. : O. Pometun, L. Pyrozhenko. — K. : A.P.N., 2002. — 136 s. (in Ukrainian).
3. Interaktyvni tekhnolohii navchannia u pochatkovykh klasakh [Interactive Learning Technologies in Primary School]. / Avt.-upor. I.I. Divakova. — Ternopil : Mandrivets, 2009. — 180 s. (in Ukrainian).
4. *Kovalchuk N.O., Nastenko A.I., Rudakova A.O.* Usi uroky literaturnoho chytannia. 3 klas. [All Lessons of Literary Reading. Form 3]. — Kh. : Vyd. hrupa « Osnova», 2013. — 367 s. (in Ukrainian).
5. Navchalni prohramy dlia zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv iz navchanniam ukrainskoiu movoiu. 1–4 klasy. [Educational Programs for Comprehensive Educational Institutions offering Education in Ukrainian. Forms 1–4]. — K. : vydavnychiy dim «Osvita». — 2013. — 392 s. (in Ukrainian).
6. *Pidlasyi I.P.* Produktyvnyi pedahoh. Nastilna knyha vchytelia. [Productive Teacher. The teacher's desk book.]. — Kh. : Vyd. hrupa « Osnova», 2009. — 360 s. (in Ukrainian).
7. *Savchenko O.Ya.* Literaturne chytannia. Pidruchnyk dlia 3 klasu. [Literary Reading. Tutorial for 3rd form]. — Kyiv : Vydavnychiy dim «Osvita», 2013. (in Ukrainian).
8. Sait MON Ukrainy. [Web-site of the Ministry of Education of Ukraine] (in Ukrainian). <http://mon.gov.ua>
9. Tvorchy vpravy yak zasoby vdoskonalennia yakostei chytannia na urokakh literaturnoho chytannia v pochatkovii shkoli [Creative Exercises as Means of Improving Reading Skills at Literary Reading Lessons at Primary School]. (in Ukrainian). <http://bukvar.su/pedagogika/page,10,100398-Tvorcheskie-uprazhneniya-kak-sredstva-sovershenstvovaniya-kachestv-chteniya-na-urokah-literaturnogo-chteniya-v-nachal-noiy-shkole.html>
10. *Sharko V.D.* Suchasnyi urok: tekhnolohichnyi aspekt [Modern Lesson: Technological Aspect]. / Posibnyk dlia vchyteliv i studentiv. — SPD Bohdanova A.M., 2007. — 220 s. (in Ukrainian).
11. *Sheiko H.K.* Innovatsiini metody roboty v pochatkovii shkoli [Innovative Methods of Work in Primary School]. — Kh. : Vydavnytstvo «Ranok», 2008. — 208 s. (in Ukrainian).

Терещенко Е.И.

ФОРМИРОВАНИЕ У УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ НАВЫКА СОЗНАТЕЛЬНОГО ЧТЕНИЯ В ПРОЦЕССЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНТЕРАКТИВНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

В статье автор делает акцент на приоритетных заданиях современного образования: развитии ребенка как неповторимой личности, реализации творческого потенциала, формировании

критического мышления и стремления к самостоятельной познавательной деятельности. Обосновывает значимость применения в образовательном процессе начальной школы интерактивных технологий обучения, обобщает мнения исследователей дидактики о том, что дидактические игры являются эффективным средством пробуждения живого интереса к литературному чтению, формирования у учащихся навыка сознательного чтения наряду с другими инновационными методами.

Ключевые слова: дидактическая игра, интерактивные технологии, мотивация, навык сознательного чтения, личность, рефлексия, сознание.

O. Tereshchenko

DEVELOPMENT OF CONSCIOUS READING SKILLS AMONG PRIMARY SCHOOL STUDENTS IN THE PROCESS OF USING INTERACTIVE TECHNOLOGIES

In the article the author determines the priority tasks of modern education: development of child as a unique personality, realization of creative potential, development of critical thinking, desire for independent cognitive activity. It is substantiated the importance of using interactive teaching technologies at primary school educational process. It is summarized opinions of the didactics researchers that the didactic games, along with other innovative methods, are effective means of awakening a vivid interest in literary reading, development of habit of conscious reading among students.

Numerous studies of scientists prove that reading is an important component in the comprehensive development of a growing personality. Reading skills combines two groups of abilities: abilities that relate to the reproduction of the sound form of the word, and skills based on the identification and awareness of semantic information (understanding, expressiveness of reading).

Such researches as V. Sukhomlynskyi, O. Sukhomlynska, O. Savchenko, N. Skrypchenko, V. Edigie, V. Zaitsev, I. Palchenko, I. Fedorenko took care of the issues of development of conscious reading skills.

Mastering the skills of conscious reading requires a younger student to have a high level of development of mental operations of analysis and synthesis. Awareness of the text requires complex thought work, which results in the main idea of the text. This process is not initially easy for a child, since in each text the reflection of reality is indirectly attributed to the author's understanding. It is necessary to teach the child to understand every thought in the text, to take from the text the content that the author put in his writing, to feel what another person felt.

Effective means of awakening a living interest in literary reading, development of students' conscious reading skills, along with other innovative methods, are didactic games. It is proved that the game attract children's attention to educational process, to solution of educational task. It encourages students to perform a greater number of different tasks, contributes to a more conscious, thorough learning, skills and abilities. The use of games at the lesson of literary reading helps to diversify the work of students, to relieve stress from ordinary educational activities, to attract students' attention.

Key words: didactic game, interactive technologies, motivation, conscious reading skill, personality, reflection, consciousness.

Стаття надійшла до редакції 25.01.2018

Прийнято до друку 20.02.2018